

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - СЕВЕР

ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ – ВЕЛИКО ТЪРНОВО“

**ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И
НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ПРЕЗ 2023 ГОДИНА**

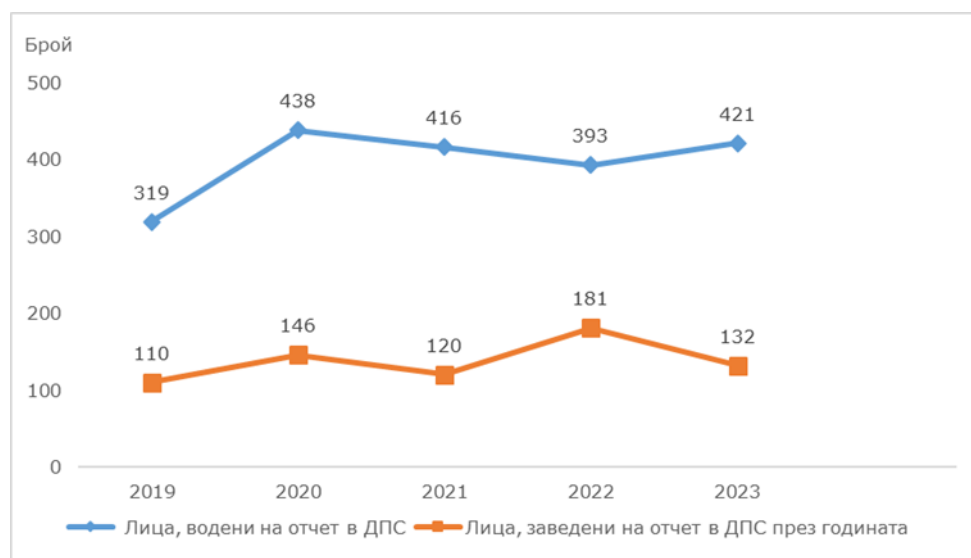
Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2023 г. в област Велико Търново броят **на водените на отчет¹ в ДПС** малолетни и непълнолетни лица е 421.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 83.1%;
- малолетни (8 - 13 години) - 16.9%;
- момчета - 341 (81.0%);
- момичета - 80 (19.0%);
- учащи - 374 (88.8%);
- в криминогенна среда живеят 295 малолетни и непълнолетни (70.1%).

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет в ДПС в област Велико Търново през периода 2019 - 2023 година

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Броят на малолетните и непълнолетните, **заведени на отчет¹ в ДПС** през 2023 г. в областта е 132, или 31.4% от всички водени на отчет лица, като 81.8% от тях са непълнолетни.

През 2023 г. **снети от отчет в ДПС** са 131 малолетни и непълнолетни лица, или 31.1% от водените на отчет в ДПС, като 67 лица са отпаднали поради навършване на 18 години (51.2%), 62 лица (47.3%) - поради поправка на поведението и 2 лица (1.5%) - на други основания (напуснали страната, починали).

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, снети от отчет в детските педагогически стаи

(Брой)

	2022				2023			
	общо	в т.ч. поради поправка	в т.ч. поради навършване на 18 г.	в т.ч. на други основания	общо	в т.ч. поради поправка	в т.ч. поради навършване на 18 г.	в т.ч. на други основания
Общо за областта	140	75	65	0	131	62	67	2
Малолетни (8-13 г.)	0	0	0	0	4	4	0	0
Момчета	0	0	0	0	4	4	0	0
Момичета	0	0	0	0	0	0	0	0
Непълнолетни (14-17 г.)	140	75	65	0	127	58	67	2
Момчета	117	63	54	0	101	37	62	2
Момичета	23	12	11	0	26	21	5	0

Противообществени прояви

Малолетните и непълнолетните, преминали през ДПС за извършени противообществени прояви в област Велико Търново през 2023 г., са 172. Малолетните и непълнолетните момчета са 133 (77.3%), а момичетата - 39 (22.7%).

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществени прояви е следното:

- бягство от дома (от въщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 32 лица (18.6%);
- прояви на насилие и агресия - 20 лица (11.6%);
- тормоз - 20 лица (11.6%);
- употреба на психоактивни вещества - 20 лица (11.6%);

¹ Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

- повреждане на обществена и/или частна собственост - 16 лица (9.3%);
- скитничество и просия - общо 10 лица (5.8%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 7 лица (4.1%).

Извършени престъпления

През 2023 г. **малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления** в област Велико Търново, са 241.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършители на кражби са 112 лица, или 46.5% от всички малолетни и непълнолетни, преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е делът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти - 45.5% (51 лица), следват джебчийски кражби - 19.6% (22 лица), домови кражби - 16.1% (18 лица), и взломни кражби - 4.5% (5 лица).

От общия брой на извършителите на престъпления 47 лица (19.5%) са регистрирани за престъпления, свързани с наркотици, 41 лица (17.0%) - за престъпления, свързани с унищожаване и повреждане на имущество, а 9 лица (3.7%) - за телесна повреда.

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2023 г. в ДПС са регистрирани 14 пострадали от престъпления лица на възраст 8 - 17 години, от които 4 (28.6%) са момчета и 10 (71.4%) - момичета. Малолетните пострадали лица са 42.9%, а непълнолетните - 57.1%.

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2023 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в област Велико Търново **са образували** 285 възпитателни дела, от които 226 (79.3%) са по предложения на органите на прокуратурата. Броят на **решените дела** е 265, като в срок до един месец са решени - 36.6% от тях. **Прекратени** са 24 дела, или 8.4% от образуваните възпитателни дела. В края на 2023 г. **са останали несвършени** 14 дела.

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

През 2023 г. местните комисии са наложили 375 **възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Най-често налаганите възпитателните мерки са:

- предупреждение - 166 мерки (44.3%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 72 мерки (19.2%);
- поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват, за полагане на засилени грижи - 60 мерки (16.0%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 25 мерки (6.7%);
- задължаване на непълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото - 22 мерки (5.9%).

Малолетните и непълнолетните с наложени възпитателни мерки в област Велико Търново през 2023 г. са 260. От тях:

- малолетни са 77 (29.6%), а непълнолетни - 183 (70.4%);
- момчета са 210 (80.8%), а момичета - 50 (19.2%);
- с основно образование са 118 (45.4%), със средно образование - 71 (27.3%), с начално образование - 58 (22.3%) и с незавършено начално образование - 13 (5.0%).

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата, водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени са за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД); освободени от ВУИ; освободени от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно

противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

В броя на сметите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживееене на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg>), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).